

Mogens G. Jensen

Syv studier over

Bjergprædikenen

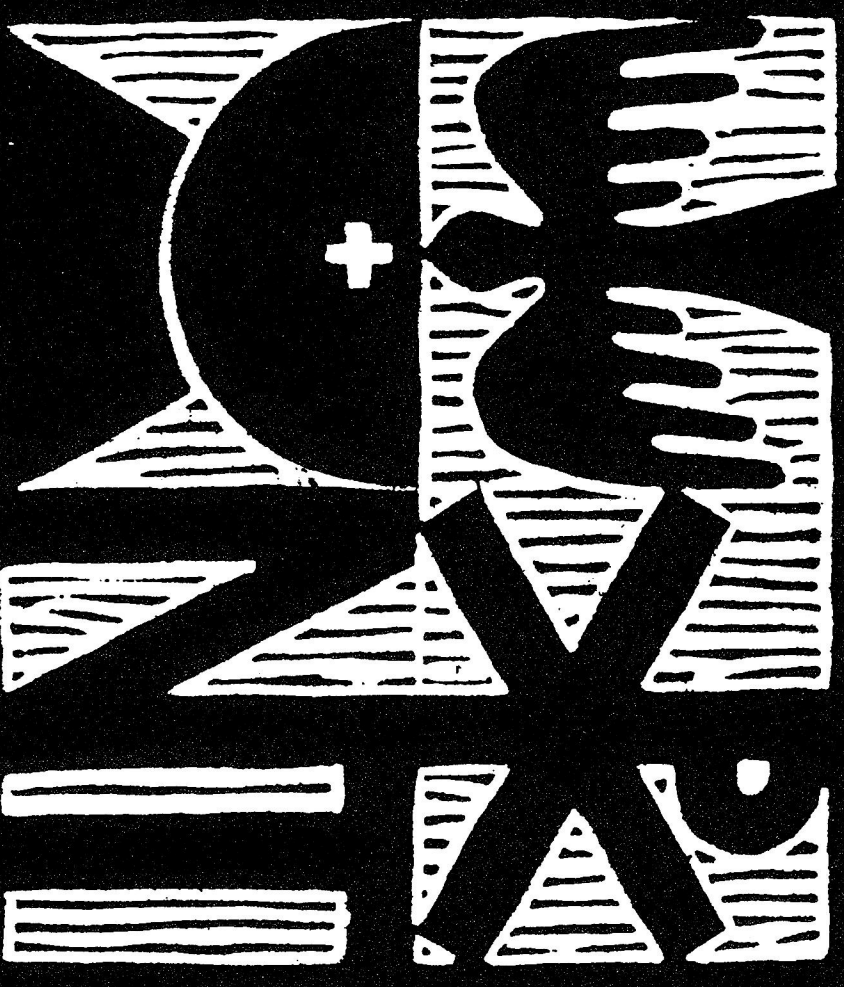
Syv oplæg til samtale om Bjergprædikenen, der beskriver livet i Guds rige og giver et signalement af den nye retfærdighed.

I oplæggene til arbejdet med de enkelte tekstatsnit præsenteres baggrunden for og hovedindholdet i teksten. Hensigten med spørgsmålene er at give en større forståelse af bibelteksten samt relatere Bjergprædikenen indhold til vores eget liv.

Mogens G. Jensen er cand.theol. og tidligere gymnasie-sekretær i Kristeligt Forbund for Studerende.

Credo Forlag

ISBN 87 7242 120 7

Udgivet af
Credo Forlag
Rymsgade 105, st., 2100 København Ø
Trykt hos S.M.Olsen, Holbæk
ISBN: 87-7242-120-7

Omslag: Lisbeth Lyrstrand
© Credo Forlag
Rymsgade 105, st., 2100 København Ø
Sats: VAC text, Ødsted
Trykt hos S.M.Olsen, Holbæk
ISBN: 87-7242-120-7

Indhold

Studiehæftets opbygning	5
Indledning	6
1. En kristens kendetegn, Matt. 5,1-16	8
2. En kristens retfærdighed, Matt. 5,17-30	10
3. En kristens retfærdighed, Matt. 5,31-48	12
4. En kristens fromhed, Matt. 6,1-18	14
5. En kristens ambition, Matt. 6,19-34	16
6. En kristens forhold til Gud, broderen og alle mennesker, Matt. 7,1-12	18
7. En konsekvent kristen, Matt. 7,13-29	20

Studiehæftets opbygning

I studiehæftet er Bergprædikenen af pædagogiske grunde inddelt i afsnit, der hver udgør et sammenhængende hele.

Afsnittenes tema og hovedtankegang er gengivet og vanskelige udtryk forklaret.

Spørgsmålene er formuleret sådan, at de dels skulle give anledning/hjælp til større forståelse af teksten og dels aktualisere Bergprædikenen i jeres eget liv.

I behøver ikke svare på alle spørgsmålene. Det bedste er, hvis deltagerne har læst tekstafsnittet og spørgsmålene til det pågældende afsnit igennem: på forhånd og har overvejet, hvilke spørgsmål det er vigtigst at arbejde med. I hvert fald bør lederen af studiegruppen have gjort dette forarbejde.

Det største udbytte opnår man ikke nødvendigvis ved at følge hæftet slavisk. Brug det som en igangsætter. Måske sidder I med nogle helt andre spørgsmål, som I synes er relevante og hellere vil snakke om. Det vigtigste er ikke, at I når hæftets spørgsmål igennem, men at I bliver ført ind i teksten til en dybere forståelse af den.

Rigtig god arbejdslyst. Frem for alt ønsker jeg for jer, at I må bygge på klippegrund ved at høre Jesu ord og *handle efter dem* (7,24). Som en har sagt: "Det er svært at høre Guds ord. Det er endnu sværere at forstå det. Men sværest er det at gøre efter det."

Indledning

Bjergprædikenen (Matt.5-7) hører til det mest kendte stof fra Bibelen, men også til noget af det i Bibelen, der er sværest at forstå og at adlyde. Der har i tidens løb været adskillige opfattelser af, hvad Bjergprædikenen egentlig er. Nogle har ment, at den var et ideal for elite-kristne. Andre, som f.eks. den lutherske ortodoksi, har set den som uopfyldelig, og har hævdet, at Bjergprædikenes mål er at føre den kristne til større syndserkendelse.

Men der er intet i Bjergprædikenen, der tyder på, at den kun skulle være for nogle få elite-kristne. Ej heller at dens formål primært skulle være af pædagogisk art, nemlig at skabe syndserkendelse. Vi kan snarere gengive Bjergprædikenes formål sådan:

a) Vise den ikke-kristne, hvor umuligt det er at behage Gud.

b) Vise den kristne, hvordan han skal leve i Guds rige.

Bjergprædikenen er ikke en ny lov. Den er en beskrivelse af livet i Guds rige, et signalement af den nye retfærdighed. Bjergprædikenen skildrer den *levende* tro, som handler ud af taknemmelighed imod Jesus. For som Paulus siger: "For i Kristus Jesus gør det hverken fra eller til, om man er omskåret eller ej, men det gør *tro*, *virksom i kærlighed*." Gal.5,6. Jesus er lovens ophør, men med Bjergprædikenen vil Jesus sætte en spærreboom for al antinomisme (d.v.s. den vranglære at en kristen ikke skal rette sig efter loven, Guds vilje åbenbart i Skriften).

Den nye lydighed bygger ikke på lovoverholdelse, men derimod på forholdet til Jesus. Forud for hvert eneste ord i saligprisningerne lyder løftet om Guds nåde, sådan som vi møder det i 5,3-12, hvor Guds nåde tilsiges frit. På den baggrund lyder Bjergprædikenes ord: "Fordi Guds rige er dit, så gør ...". De enkelte ord og eksempler i Bjergprædikenen er ikke en ny lovsamling, men eksempler på den nye retfærdighed. Disse eksempler må så overføres til andre områder og virkeliggøres der.

I Luk.6,20-49 finder vi den såkaldte sletteprædiken gengivet. Der er store ligheder med Bjergprædikenen, men også nogle forskelle. Enten er det den samme tale, blot gengivet lidt forskelligt, måske

p.g.a. oversættelsen fra aramæisk (Jesu talesprog) til græsk. Eller også - og det er nok mest sandsynligt - er der tale om to forskellige taler, som Jesus har holdt, og hvor han ganske vist berører de samme temaer, men også varierer indholdet.

1. En kristens kendetegn

5,1-16

Af v.2 ser vi, at det er disciplene, Jesus henvender sig til. Vi må gå ud fra, at skarerne også har hørt på (1,1; 7,28), men det er helt tydeligt, at Biergprædikenen er talt til disciple, jf. v.16 og 48.

"I kristne er ikke spor anderledes end alle os andre!" Det er noget af det mest sårende en kristen kan høre. Biergprædikenen vil netop kalde os til at være anderledes. Den er en opfølgning af Jesu ord i 3,8: "Så bær da den frugt, som omvendelsen kræver." Som kristne er vi kaldet til at være anderledes, jf. 6,8 og 3.Mos.18,3. Biergprædikenen – og saligsprisningerne i særdeleshed – er en beskrivelse af Jesus, ham, vi er kaldet til at efterfølge og efterligne. Saligsprisningerne er Jesus-egenskaber, som Jesus giver til alle dem, der ønsker at følge ham. Vi kunne også sige med Paulus, at de er Åndens frugter, jf. Gal.5,22ff.

Det ligger snublende nær at forstå saligsprisningerne som et udtryk for frelse ved gerninger. F.eks. v.9: "man blir Guds barn ved at arbejde for fred." Eller v.7: "Gud vil kun være barmhjertig imod os, hvis vi er barmhjertige imod andre." Men det er ikke en rigtig forståelse af Biergprædikenen, for alt, hvad der siges i den, forudsætter omvendelse og troen. Man bliver ikke kristen ved at leve efter Biergprædikenen. Man lever efter Biergprædikenen, fordi man er en discipel. Biergprædikenen fortæller ikke, hvordan man blir en kristen, men kun om den frugt, ingen kan have uden at være i Kristus, som Luther har udtrykt det. Jesus siger altså ikke, at vi blir salige (frelst), fordi vi gør dette eller hint. Nej, vi er salige, fordi Himmeriget er vores.

Otte gange erklærer Jesus sine disciple salige – dvs. hjertenslykkelige. At være salig er ikke en subjektiv oplevelse. Det er derimod en objektiv tilstand – sådan tænker Gud om os.

Vers 3. De fattige er hverken her eller i Luk.6,20 de materielt fattige. Fattig var i GT ofte en betegnelse for de fromme Gudstroende, jf. Es.41,17. Det er lige nøjagtig til sådanne, Jesus er sendt, Es.61,1 (se evt. Luk.4,18-19). Salige er altså de, som erkender deres åndelige

bankerot, når de ser, at de er under Guds vrede. Salig er den, som stiller sig ved siden af toldereren i templet, jf. Luk.18,9-14.

Spørgsmål

- Hvad er jeres reaktion på, at det er åndeligt fattige, Jesus erklærer for salige?
- Vers 4. Vi kunne også oversætte: "Ilykkelige er de ulykkelige!" At sørge betyder her at sørge over sin synd. Sørge er altså det samme som at angre.
- "Der er for lidt sorg hos os." Drøft denne sætning.
- Vers 5. Sagtmodig betyder venlig, hensynsfuld, mild. "Arve jorden" – se 19,28f.
- Hvordan hænger v.5 sammen med v.3 og 4?
- Vers 6.
- Hvad mener Jesus med, at vi skal mættes?
- Er der nogen sammenhæng mellem versene 3-5 og v.6? Hvilken?
- Vers 7. Jf. 6,14-15.
- Hvorfor kan en kristen ikke modtage barmhjertighed, hvis han/hun ikke selv viser barmhjertighed?
- Vers 8.
- Hvad vil det sige at være ren af hjertet?
- Vers 9. At stifte fred er en guddommelig handling, jf. Kol.1,20.
- Læs Mt.10,34-38 og drøft hvordan det skal forstås i lyset af det, Jesus siger her i Biergprædikenen.
- Vers 10-12. Desværre lykkes ikke alle fredsstiftende forsøg.
- Kan I glæde jer over chikaner p.g.a. jeres tro? Jf. Apg.5,41.
- Er manglende popularitet eller decideret forfølgelse altid tegn på vor tros ægthed? Hvorfor/Hvorfor ikke? Giv eksempler.
- Vers 13-16. Her beskriver Jesus en kristens indflydelse på det samfund, han/hun lever i.
- Hvordan forholder v.3-12 og v.13-16 sig til hinanden?
- Salt kan dybest set ikke miste sin kraft, men det kan blandes op med så meget andet, at det, der ligner salt, ikke mere har saltets egenskaber. Hvad kan Jesus have tænkt på, når han sammenligner kristne med salt? Hvordan kan vi miste vores kraft/indflydelse?
- Hvordan kan saltets rensende og konserverende funktion kombineres med lysets nyskabende og livgivende funktion? Er der den rette balance mellem saltets og lysets funktion hos os?

2. En kristens retfærdighed

5,17-30

Mange mener, at 5,17-20 er hovedtemaet i Bjergprædikenen. Det stemmer meget godt overens med Bjergprædikenen tale om, at vi som kristne skal være anderledes. Nøgleordet i v.17-20 er retfærdighed. Det har Jesus allerede været inde på i den fjerde (v.6) og den ottende saligprisning (v.10). Versene 17-20 kan således ses som en uddybning af saligprisningerne. Temaet er altså disciplenens nye retfærdighed. Resten af kap.5 er så konkrete eksempler på, hvordan denne retfærdighed tager sig ud. Her skal vi se på to eksempler, hentet henholdsvis fra det 5. og 6. bud.

En "tøddel" er et lille skrifttegn i det hebraiske alfabet. I v.20 taler Jesus om farisæernes og de skriftkløges retfærdighed. Farisæerne opererede med 248 påbud og 365 forbud. Jesus sigter altså højt! Samtidig ved vi, at rabbinerne forsøgte at liberalisere lovopfyldelsen lidt ved at slække på og omfortolke forbudene og påbudene.

Vers 17-18: Jesu forhold til loven.

Vers 19-20: Den kristne og loven.

Vers 21-26: Første eksempel på den retfærdighed, Jesus taler om: vrede.

Vers 27-30: Andet eksempel på den retfærdighed, Jesus taler om: ægteskabet.

Spørgsmål

- Jesus er ikke kommet for at ophæve loven, men for at opfylde den. Karakteriser forskellen mellem at ophæve og opfylde.
- Forklar ud fra Rom.10,4 ("ende" betyder mål, opfyldelse) og Rom.8,3-4, hvordan Kristus har opfyldt loven. Så eventuelt også op på Kol.2,17 (I GT så vi kun skyggen; I NT ser vi selve skikkelsen, som kaster skyggen).
- Vers 20: Hvordan kan vores retfærdighed overgå farisæernes? Kan Luk.16,15 hjælpe os med et svar?

- Hvad får Jesus til at sidestille det at råbe Raka og tåbe efter et menneske med mord?
- I v.23-24 og 25-26 giver Jesus to konkrete eksempler på, hvordan vi som disciple praktiserer den syvende saligprisning (v.9). Hvordan kan uforsonlighed i menigheden ødelægge velsignelsen ved dens sammenkomster? Og hvad kan man gøre ved det?
- Bag ved v.27-30 ligger tankegangen: øjenlyst > tanke > handling. Hvis vi ikke skal forstå Jesu ord bogstaveligt og lemlæste os selv fysisk, hvordan skal det så forstås?
- Drøft hvad Rom.8,13 siger i den sammenhæng.
- Vi skal alle "lemlæste" os selv på et eller flere områder. Tænk efter hvilke områder det er for jer? Har I mod på det, så samtal om det.
- Er det overhovedet realistisk at leve sådan, som Jesus opfordrer os til i de to eksempler? Hvilke forandringer ville der ske i jeres menighed, hvis I levede konsekvent på disse områder?

3. En kristens retfærdighed

5,31-48

Afsnittet kan deles ind i fire mindre afsnit:

- 1) Troskab i ægteskab v.31-32.
- 2) Ærlighed i tale v.33-37.
- 3) Passiv fjendekærlighed v.38-42.
- 4) Aktiv fjendekærlighed v.43-48.

Jesus fortsætter med at give eksempler på, hvordan en discipels retfærdighed skal overgå farisæernes. I 5,21-48 siger Jesus seks gange: "I har hørt, der er sagt ... men jeg siger jer ...". Det kaldes de seks antiteser. Her viser Jesus, hvordan en discipels nye retfærdighed udfolder sig: Den er ikke så meget optaget af lovoverholdelse, men længes efter en dybere og mere autentisk retfærdighed, jf. v.6. Jesus udfolder her, hvad Åndens frugt består i, jf. Gal.5,22-23.

Vers 33-37. Ud fra Mt.23,16-22 kan vi se, at Jesus gør op med farisæernes kunstige skelnen mellem bindende og mindre bindende løfter.

Vers 38-42. Slaget på højre kind anses i Mellemøsten stadig for den mest vanærende fornærmelse. Det blev bl.a. brugt over for afvigere og kættere, jf. Mk.14,65. Læs 2.Mos.21,22-25. Denne praksis var på Jesu tid erstattet af pengebøder mm. Og ifølge Jesus har disse ord fra GT aldrig været ment som en rettesnor for forholdet mand og mand imellem. De udtrykker forholdet mellem enkelthvid og fællesskabet/øvrigheden.

Vers 43-48. Vers 43: Farisæerne ændrede budet. De undlod "som dig selv", og føjede noget til: "hade din fjende". GT har faktisk aldrig påbudt os at hade vor fjende. Når der i de såkaldte Hævnsalmer, f.eks. Sal.139,19-24 tales om at hade sin fjende, er det ikke salmisten personlige had, der gives udtryk for, men Guds vrede. At hade er ensbetydende med at ønske, at Gud til sidst vil straffe det onde.

Spørgsmål

- Vers 31-32. Kan skilsmisse undgås ved efterlevelse af v.3-10? Eller er Jesu ideal urealistisk?
- Indebærer udtrykket "af anden grund end utugt", at der er legitime grunde til skilsmisse?
- Hvordan kan vi i menigheden vise omsorg for dem, som rammes af en skilsmisse, og samtidig fastholde Bibelens ideal m.h.t. ægteskabet?
- Vers 33-37. Hvad viser behovet for at sværge – altså at man henviser til noget større for at gøre sine ord mere troværdige?
- Rammer Jesu forbud her også brugen af overdrivelser og superlativer?
- Vers 38-42. Det Jesus her taler imod, er privat hævn. Han undsiger ikke f.eks. retsstaten med politi m.m. Jf. Rom. 12,17-21 og 13,1-7. Men hvordan kan man skelne mellem privat holdning (fjendekærlighed) og borgerlig pligt (afstraffelse af det onde)?
- Jesu fire minieksempler på passiv fjendekærlighed i v.39-42 er ikke ment som lovbud, men som eksempler på den holdning, en discipel har, jf. v.5,7 og 9. Kan I finde andre aktuelle eksempler?
- Vers 43-48. Her er vi ved højdepunktet i Jesu tale om den nye retfærdighed. I v.43ff. taler Jesus om aktiv fjendekærlighed og ikke blot undladelsen af hævn. Er det overhovedet muligt? Kan I finde eksempler på det?
- Gengældelse er verdens mønster. Negativ i form af hævn; positiv i form af tilbagebetaling. Sådan skal det ikke være i Guds rige. Er der en, du skal have bedt om undskyldning?
- Lærer Jesus syndfrihed i v.48? Hvad er det, vi skal blive fuldkomne i? Jf. Luk.6,36.

4. En kristens fromhed

6,1-18

Stikordet er igen retfærdighed, jf. 5,6 og 20. I kap. 5 underviste Jesus om en kristens retfærdighed i forhold til andre mennesker. Her i 6,1-18 handler det om en kristens forhold til Gud. Begge aspekter er med i en discipels retfærdighed, jf. det dobbelte kærlighedsbud om at elske Gud og sin næste.

Jesus ønsker, at hans disciple skal være anderledes end de religiøse, v.5, og de verdslige, v.7.

Almisse, bøn og faste er faste bestanddele i alle religioner. Men Jesus viser her Guds riges standard for den nye retfærdighed. Almisse, bøn og faste repræsenterer en discipels pligt over for henholdsvis næsten, Gud og sig selv: man skal give til næsten; ære Gud i bøn og disciplinere sig selv.

Udtrykket "de har fået deres løn" er en handelsteknisk term, som angiver, at handelen er afsluttet med kvittering og det hele. De, som satses på menneskers anerkendelse, har altså allerede fået alt udbetalt – den venter der ikke andet end fordømmelse.

Farisæerne fastede mandag og torsdag, jf. Luk.18,12. I modsætning hertil fastede Jesu disciple ikke, jf. Mt.9,14.

Til faste er bl.a. knyttet følgende fire aspekter:

1. bod: faste er synonymt med at ydmyge sig (Sl.35,13).
2. ledelse (Apg.13,1-3).
3. selvdisciplin: vi faster for at disciplinere os selv (1.Kor.9,24-27).
4. solidaritet: vi faster for at være solidariske med... (Es.58,1-10).

Spørgsmål

- *Vers 1.* Der er en spænding her i forhold til 5,16. Jesus siger tilsyneladende: Lad jeres lys skinne for menneskene, men gør det usynligt! Hvordan skal det forstås?
- Hvilke forkerte motiver omtaler Jesus i 5,16? Og hvilke omtaler han her i 6,1?
- *Vers 2-4:* almisse. I Johs.5,44 stiller Jesus aresygen, anerkendel-

14

sen hos mennesker, op over for troen. Hvad får det jer til at tænke på?

- Farisæerne var så optaget af at få ære hos mennesker, at det ødelagde deres forhold til Gud, jf. Johs.12,43. Er der noget i jeres meningsliv/personlige trosliv, der er angrebet af denne synd?
- Skal Jesu advarsel her forstås bogstaveligt, så vi undlader at føre regnskab med, hvad vi giver? (Er det f.eks. forkert at oprette gavebrev?)
- *Vers 5-15:* bøn. Forbyder Jesus her alt offentligt fromhedsliv?
- Lønnen, vi får for at bede i det skjulte, er ifølge Jesus Guds nærvær. Oplever I Guds nærvær i bøn som en løn?
- Hykleri er ikke den eneste fare i forbindelse med bøn. Tankeløse plapren og unødige ordrigdom er også en fare, v.7-8, fordi det forråder selve bønnens væsen: det personlige møde med Gud. Hvornår er bønnen udsat for denne fare?
- Når vi nu ikke beder for at informere Gud eller overtale ham, hvorfor skal vi så overhovedet bede?
- Gud er personlig; han elsker os (far), og han er almægtig (i himlen). Hvad betyder det for vores bøn?
- I Fadervor prioriteres Guds anliggende først, v.9-10. Dernæst vore behov, v.11-13. Hvad kan det positivt komme til at betyde, hvis vi prioriterer sådan?
- Hvordan kan vi fasholde, at det er Gud, der giver os vort daglige brød, når vi samtidig må arbejde for det selv?
- Tilgivelse er lige så vigtig som brød. Er Guds tilgivelse af os afhængig af vor tilgivelse af andre, jf. v.14-15? Hvortfor?
- Ifølge Jak.1,13 frister Gud ingen. Hvordan skal vi så forstå Jesu ord her, jf. v.13?
- *Vers 16-18:* faste. For Jesus var det helt naturligt at faste. Hvortfor har vi tilsyneladende glemt denne bibelske disciplin?
- Hvilken betydning har faste i forbindelse med de fire ting, der blev nævnt i indledningen: bod, ledelse, selvdisciplin og solidaritet?
- Hykleri er nok den mest udbredte synd i en kristen menighed. Føler I, at der er noget, der skal forandres i 1) jeres eget liv, 2) jeres menighed? (Ps. Ingen skal tvinges til at sige noget her – måske skal I blot bruge et minut til stillhed.)

15

5. En kristens ambition

6,19-34

Vi kan samle dette afsnit under overskriften: En kristens ambition: ikke materiel sikkerhed, men Guds herredømme. I v.1-18 talte Jesus om en discipels privatliv med Gud. Her i v.19-34 taler han om en discipels offentlige liv, den side af hans gudsliv, som er synligt for andre. Gud interesserer sig for begge sider af discipellivet. Han ser det skjulte, og han ved, hvad vi har behov for. Derfor skal vi ikke bekymre os. Også her drejer det sig om at være anderledes - anderledes end materialisten og den a-religiøse, som ikke stoler på Guds omsorg.

Flere steder optræder der en dobbelthed: de to skatte (v.19-21), mørke og lys (v.22-23), to herrer (v.24) og to ambitioner: legemet eller Guds rige (v.25-34).

Jesu ord om øjet som legemets lys er en talemåde og skal ikke forstås bogstaveligt. Øje er her synonymt med hjerte i v.23. Ligesom øjet påvirker hele legemet (forskellen mellem at være blind og seende), således påvirkes vi også af, hvad vi fokuserer på. Ønsker vi at tjene Gud, så kaster det lys over hele vort liv. Ønsker vi at tjene vores egoistiske begærlighed, ja, så fører det moralsk mørke og intolerance ind i vort liv. Vort "syn" får altså konsekvenser for vort liv her og nu (modsat v.19-21, hvor der tales om en gevinst i himlen engang!).

Spørgsmål

- Vers 19-21: rigdom. I dag ville vi nok tale om inflation og økonomisk bankerot i stedet for om møl og rust. Hvad er jeres første tanke, når I læser versene?
- Biblen forbyder ikke opsparring eller forudsæenhed, jf. 1.Tim.5,8. Hvad er det så, Jesus er ude efter her, jf. Luk.12,15?
- Hvad er det for skatte i himlen, Jesus taler om i v.20? Se evt. Ják.1,9-11.
- Kan en kristen tillade sig at være rig? Hvor rig? Handler versene

kun om vores indstilling til penge, og hvad vi bruger dem til?

- Vers 22-23: om syn. Se forklaringen ovenfor. Synes I, at I mærker denne forskel mellem en kristen, som fokuserer på at tjene Gud, og det menneske, som fokuserer på sit eget legeme i bred forstand? Får det praktiske konsekvenser, hvad vi fokuserer på?

- Vers 24: to herrer. Jesus går nu videre og viser, at valget af, hvor vi placerer vores skat (v.19-21), og af, hvad vi fokuserer på (v.22-23), er bestemt af, hvem vi tjener: Gud eller mammon? Og i sidste instans: Gud eller Satan? Hvilke følelser og reaktioner fremkaldes disse stærke ord fra Jesus hos dig?

- Vers 25-34: et spørgsmål om ambition: Guds herredømme eller vores økonomiske sikkerhed. Det forudgående (v.19-24) får store konsekvenser for, om vi i vort daglige liv lever i bekymring eller hviler i trykthed hos Gud. Verden tænker på mad, drikke og tøj (læg blot mærke til reklamerne), men for en discipel er sådanne bekymringer unødvendige, v.8 og 32. Hvad er det helt præcist, Jesus her forbyder? Hvor går grænsen mellem ansvarlighed for sit eget og andres liv og så bekymring?

- Hvorfor er bekymringerne så frugtesløse, v.27 og 34?

- Hvorfor bekymrer vi os så alligevel?

- Læs Luk.10,40-42 og Fil.4,6 og tal om, hvad det betyder konkret for de bekymringer, I har lige netop nu.

- Vers 33. Hvad ligger der i ordet "først"? Og hvad tænker Jesus på med "alt det andet"?

- Nævn nogle områder, der udfordres af disse udsagn.

6. En kristens forhold til Gud, broderen og alle mennesker 7,1-12

Der synes ikke at være nogen tydelig sammenhæng mellem de to foregående kapitler og dette. Hvis vi skal finde et samlende tema, må det være "relationer".

Vers 1-5: forholdet til brødre og søstre.

Vers 6: forholdet til frafaldne/gudsforrægttere.

Vers 7-11: forholdet til vor himmelske far.

Vers 12: forholdet til alle mennesker generelt.

7,1-12 taler således om nogle af de grundlæggende relationer, en discipel står i. V.6 er undtagelsen, mens v.12 er hovedreglen.

I v.6 finder vi en mærkelig sprogbrug. Der er måske tale om et ordspil. Jøderne betragtede hunden som et beskidt dyr og udtrykket er dermed ment nedsettende. I 2.Pet.2,20-22 er "hund" udtryk for en kristen bror, som er faldet fra troen. Og i Mt.15,26 bruges udtrykket om en hedning. Umiddelbart kan det synes, som om Jesu ord her står i skarp kontrast til det, han lige har sagt i v.1-5. Men det er ikke tilfældet, for som en har sagt: "en kristen er hverken en dommer eller en tåbe".

Vers 12 er blevet kaldt den gyldne regel. Og ofte henviser man til, at den er fælles gods for mange af de store religioner. Filosofen Confucius er således citeret for at sige: "Lad være at gøre det mod andre, som du ikke ønsker, de skal gøre mod dig" Læg mærke til at sætningen er formuleret negativt i modsætning til Jesu ord.

Spørgsmål

● Vers 1-5: forholdet til broderen/søsteren. Jesus forestiller sig ikke, at det kristne fællesskab er perfekt, og viser, hvordan man skal forholde sig til en bror/søster, der gør noget forkert ved at anføre tre formaninger: a) døm ikke, v.1-2. b) vær ikke selv en hykler, v.3-4. c) men vær en bror, v.5. Jesus er realist m.h.t. det kristne fællesskab. Hvilke forventninger har I til fællesskabet? Hvad

kendetegner et godt kristent fællesskab?

● Hvad i det kristne fællesskab er I blevet mest skuffet over? Har I nogensinde overvejet at forlade det kristne fællesskab?

● Betyder Jesu ord i v.1-2, at vi skal sætte kikkerten for det blinde øje? I givet fald, hvordan skal vi så forstå v.6 og 15?

● Ifølge 1.Kor.4,4-5 tilkommer det alene Gud at dømme. Dømmer vi, spiller vi Gud og tager forskud på dommedag, Rom.2,1-3. Hvorfor tror I, at vi stadig dømmer hinanden?

● Vers 3-4. Jesu humoristiske billede er ikke spor behageligt, når det overføres på os selv. Vi forstørrer andres fejl og gør vore egne mindre. Hvorfor er det sådan, og hvad kan vi gøre for at udrydde dømmesygen?

● Af v.5 ser vi, at Jesu advarsel mod at dømme ikke er en fritagelse for omsorg for en medkristen, jf. Mt.18,15. Fungerer den indbyrdes formaning i jeres fællesskab?

● Vers 6 skal nok ses i lyset af 10,14. Skal en kristen forholde sig sådan til frafaldne/gudsforrægttere?

● Vers 7-11: forholdet til vores himmelske far. I 6,5-8 advarede Jesus imod forskellige farer ved bønslivet. Nu vil han derimod positivt opmuntre disciplene til at bede i barnlig tillid til deres himmelske far. Der synes at være stadig større intensitet i Jesu opfordring: bed, søg, bank på. Samtidig er bydeformen i nutid, hvilket angiver det udholdende. Hvordan skabes en sådan bønsliver?

● Nogle afviser bøn med henvisning til, at det tilsyneladende ikke går den bedre, der beder, end den, der ikke beder, jf. Mt. 5,45. Sammenlign dette sted med f.eks. Rom 10,12-13. Det første sted tales der om Guds gaver på skabelsesplanet; det andet sted om Guds gaver på frelsesplanet. Hvilket lys kaster det over forskellen på en discipel og en ikke-kristen?

● I v.8 gives der et universelt løfte: enhver... Dette afbalanceres af ordene i v.9-11, hvor der sættes visse begrænsninger op for bønbehøvelse. Hvad består de i?

● V.12: forholdet til alle mennesker. Hvad fører "derfor" tilbage til? Den gyldne regel her fritager os fra at opstille en masse regler. Hvorfor er det så svært at praktisere denne ene regel?

● Er der forhold i jeres liv og i jeres menighed, som er blevet udfordret af Jesu undervisning her? Overvej det eventuelt i stilhed eller snak om det, hvis I vil og kan.

7. En konsekvent kristen

7,13-29

Efter at Jesus har nævnt den gyltne regel (v.12), tager han endnu en relation op, nemlig en discipels forhold til de falske profeter. Før der kan blive tale om en stillingtagen til de falske profeter, må der ske et radikalt valg, v.13-14. Jesus taler her om to veje, to porte, to mål og to flokke. Det er det store enten-eller, hvor ingen neutralitet er mulig.

På baggrund af denne afgørelse kan en discipel forholde sig korrekt til de falske profeter, v.15-23. Vi hører om de falske profeter i alle NT's breve. Det forhold til falsk lære, som Jesus her taler om, forudsætter, at der findes en objektiv sandhed, som de falske profeter afviger fra. Modstridende meninger er ikke komplementære sandheder, ej heller forskellige former for indsigt i den samme sandhed. Det er en af kristendommens skarpeste kanter i dag.

I v.21-27 oplyser Jesus ikke længere; nu efterlyser han en radikal afgørelse hos den enkelte discipel. Først advarer han imod en udelukkende verbal bekendelse, v.21-23. Modsætningen er her sige/gøre. Dernæst advarer han imod en rent intellektuel bekendelse, v.24-27. Modsætningen er her høre/gøre.

I v.28-29 hører vi om tilhørernes reaktion. Jesus spiller højt spil her i Bjergprædikenen ved at tale med en autoritet, som ellers kun tilkommer Gud. Derfor står udfordringen tilbage: enten er Jesus rablende gal, eller også er han Gud.

Spørgsmål

● V.13-14. På den brede vej er der masser af muligheder for forskellige meninger. Den smalle vej derimod er klart markeret af Guds åbenbaring i Skriften. Hvad er din første reaktion, når du hører Jesu ord her?

● Ligeledes er der to porte. De, som går ind af den vide port, behøver ikke give afkald på noget som helst. De derimod, som vil ind ad den snævre, må efterlade al bagage for overhovedet at finde den. Hvorfor er det så svært at finde den snævre port, og hvad er

det for noget bagage, vi ikke kan få med igennem?

● Endvidere er der to mål: livet eller fortabelsen. Jf. 5.Mos.30,15-20. Hvad vil I svare dem, der mener, at Jesus er intolerant?

● Endelig er der to flokke: de mange og de få. Betyder Jesu ord, at vi kan konkludere, at det kun er få, der bliver frelst? Se Luk.13,23-30 og Åb.7,9.

● Vers 15-23: de falske profeter. De falske profeter er både farlige (ulve) og bedrageriske (fåreklæder). Det farlige ved de falske profeter er, at de leder mennesker ind i den fortabelse, de benægter, der findes, v.13-14. Jer.23,16-17 består deres falske profeti ligeledes i, at de fornægter Guds vrede og fortabelsens mulighed. Hvordan afslører vi de falske profeter i dag?

● De falske profeter er bedrageriske. Bedraget kan bl.a. bestå i, at de bruger de rigtige ord (Herre, Herre, v.21), men lægger noget andet i dem. Deres falskhed kan også skjules under rigtige handlinger (uddrivelsler af dæmøner, v.22) og kan være understøttet af høje titler. Kan I give eksempler på, hvordan de rigtige ord bliver brugt, men er tømt for deres oprindelige bibelske indhold?

● Bibelen viser os, hvordan vi kan teste de falske profeter. Vi skal vurdere 1) frugterne i deres liv, v.16-20. 2) deres lære, 1.Johs.4,1-3. 3) resultaterne af deres virke, 2.Tim.2,16-17. Testen er altså rettet imod hellig livsførelse, sund lære og den langsigtede virkning. Tal om, hvordan denne test kan hjælpe os med at afsløre de falske profeter i dag?

● Vers 21-27: en konsekvent kristen. I v.21-23 taler Jesus om faren ved en ren verbal bekendelse: man siger noget rigtigt, men gør noget andet. Det er en advarsel til dem, der stoler på, hvad de siger om Kristus. Hvordan kommer denne fare til udtryk i dag?

● Ifølge Rom.10,9-10 er den mundtlige bekendelse nødvendig. Hvad er det så, Jesus kritiserer her, jf. Luk.6,46?

● I v.24-27 taler Jesus om faren ved en rent intellektuel bekendelse: man hører Jesu ord, men gør ikke efter dem. Begge bygherrer kom i menigheden. Hvorfor kan resultatet af at høre Guds ord være så vidt forskelligt fra person til person, jf. Jak.4,17?

● Forskellen mellem de to huse kunne ikke ses fra begyndelsen - den lå i fundamentet, og det er jo skjult under jorden. Betyder det, at vi aldrig helt kan være sikre på om vi bygger på klippegrund? ● At bygge på klippegrund er ensbetydende med at efterleve de ord, man har hørt. Provokerer det jer /gør det jer urolige?

